

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a Mgr. Ondřeje Mrákoty v právní věci žalobce: **R. E.,** zastoupený JUDr. Alenou Jirovcovou, advokátkou se sídlem Krátká 233, Jičín, proti žalované: **Vězeňská služba České republiky**, **Věznice Valdice**, se sídlem nám Míru 55, Valdice, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 21. 9. 2015, č. j. 30 A 40/2015 - 47,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalované **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

III. Odměna a náhrada hotových výdajů advokátky JUDr. Aleny Jirovcové **se určuje** částkou 3400 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti (60) dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

[1] Žalobce se žalobou ze dne 12. 4. 2015 podanou u Krajského soudu v Hradci Králové domáhal přezkoumání rozhodnutí o kázeňském trestu, který mu byl uložen podle § 46 odst. 3 písm. a) zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o výkonu trestu odnětí svobody“).

[2] Podle rozhodnutí vychovatele žalované ze dne 30. 3. 2015 se žalobce dopustil kázeňského přestupku spočívajícího v porušení § 28 odst. 1 a odst. 2 písm. j) citovaného zákona (poškození cizího majetku a přechovávání nepovolené věci) a dále porušení čl. 19 odst. 6 Vězeňského řádu Věznice Valdice, za což mu byl uložen kázeňský trest ve formě důtky. Stížnost žalobce proti tomuto rozhodnutí zamítl speciální pedagog žalované rozhodnutím ze dne 8. 4. 2015.

[3] Toto rozhodnutí napadl žalobce žalobou u Krajského soudu v Hradci Králové, který ji usnesením ze dne 21. 9. 2015, č. j. 30 A 40/2015 – 47, odmítl.

[4] V odůvodnění usnesení krajský soud uvedl, že předmětná žaloba proti rozhodnutí žalované o uložení kázeňského trestu - důtky je nepřípustná podle § 68 písm. e) ve spojení s § 70 písm. f) s. ř. s., neboť přezkoumání tohoto úkonu žalované vylučuje zvláštní zákon, konkrétně § 52 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody. Krajský soud proto žalobu podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. odmítl. Přitom poukázal na to, že otázkou vyloučení soudního přezkumu rozhodnutí o uložení kázeňského trestu ve formě důtky dle § 46 odst. 3 písm. a) zákona o výkonu trestu odnětí svobody, resp. rozhodnutí o zamítnutí stížnosti proti rozhodnutí o uložení tohoto kázeňského trestu, se již opakovaně zabýval jak Nejvyšší správní soud, tak Ústavní soud. Krajský soud v této souvislosti vycházel zejména z nálezu Ústavního soudu ze dne 29. 9. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 32/08, publ. pod č. 341/2010 Sb., usnesení Ústavního soudu ze dne 29. 1. 2015, sp. zn. I. ÚS 3688/14, publ. pod č. 3/2015 Sb. ÚS, a dále též z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 6. 2012, č. j. 5 As 73/2012 – 40, publ. pod č. 2692/2012 Sb. NSS (všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná též na www.nssoud.cz). Na základě zmiňovaných rozhodnutí dospěl krajský soud k závěru, že příslušná výluka ze soudního přezkumu je v souladu s ústavním pořádkem i mezinárodněprávními závazky České republiky.

[5] Uvedené usnesení krajského soudu napadl žalobce (stěžovatel) kasační stížností, v níž namítal jeho nezákonnost ve smyslu § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

[6] V kasační stížnosti stěžovatel uvedl, že přestože je napadené rozhodnutí krajského soudu podrobně, srozumitelně a přehledně odůvodněno, nemůže s ním souhlasit, neboť pokládá současnou právní úpravu soudního přezkumu rozhodnutí o stížnostech odsouzených proti rozhodnutím o uložení kázeňských trestů obsaženou v § 52 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody za protiústavní, tj. porušující základní práva a svobody ve smyslu čl. 10 Ústavy ČR (dále jen „Ústava“), čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“), čl. 36 odst. 2, čl. 7 odst. 1, 2 a čl. 8 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“).

[7] Stěžovatel podotkl, že osoby ve výkonu trestu odnětí svobody podléhají za účelem udržení kázně a pořádku kárné pravomoci ředitele věznice, resp. zmocněného zaměstnance věznice, a to včetně rozhodování o stížnosti proti uloženému kázeňskému trestu. Jedná se o významnou pravomoc správního orgánu, která může zasáhnout do základních lidských práv a svobod, kdy uložení kázeňského trestu odsouzenému může mít značný dopad na jeho postavení ve věznici, může velmi zpřísnit výkon trestu odnětí svobody, může znemožnit jeho přeřazení do věznice mírnějšího typu a zejména znemožnit jeho podmíněné propuštění, a tak odsouzeného zbytečně omezit na jeho osobní svobodě. Z tohoto důvodu by zákonnost kázeňského řízení měla podléhat přezkumu nezávislého a nestranného soudu, a být tak zárukou vyloučení svévole ze strany ostrahy a zaměstnanců věznice. Odsouzení by měli mít právo dovolat se spravedlnosti, najít ochranu u soudu.

[8] Stěžovatel dále namítal, že byl uznán vinným kázeňským proviněním za skutek, který nespáchal, a to mimo jiné na základě neúplně zjištěného skutkového stavu věci, na základě výpovědi spoluvězně, se kterým měl konflikt, kdy se správní orgán blíže nezabýval

svědeckými výpověďmi svědčícími v jeho prospěch, rozpory ve výpovědích svědků ani dalšími závažnými okolnostmi věci. Po uložení kázeňského trestu byl okamžitě přeřazen do II. diferenciační skupiny s menší možností zařazení do zaměstnání, s nižším finančním limitem určeným pro nákup, s pobytem v uzavřené cele, s užší možností aktivit atd. Především však bylo zastaveno řízení o přeřazení do mírnějšího typu věznice pro zpětvzetí návrhu ředitele věznice a znemožněno podmíněné propuštění stěžovatele z výkonu trestu, byť se jedná o jeho jediný kázeňský trest během celého výkonu trestu odnětí svobody. „*Následkový potenciál*“ uloženého kázeňského trestu je pro něj fatální, kdy v důsledku uložené důtky došlo ke zpřísnění trestu odnětí svobody bez šance na změnu až do doby výstupu stěžovatele z výkonu trestu v roce 2017. Obdobný dopad má uložení kázeňského trestu ve formě důtky i na ostatní odsouzené.

[9] Stěžovatel je proto přesvědčen, že samotná zákonná výluka rozhodnutí o uložení důtky ze soudního přezkumu, případně i výluka u zbývajících kázeňských trestů dle § 46 odst. 3 písm. b), c), d) a i) zákona o výkonu trestu odnětí svobody, je protiústavní pro rozpor s výše uvedenými ustanoveními, zejména s čl. 7, 8 a čl. 36 odst. 2 Listiny. Uložení kázeňského trestu má dopad do osobnostní sféry odsouzeného, neboť vede ke zpřísnění výkonu trestu odnětí svobody a znemožnění přeřazení do mírnější věznice a podmíněného propuštění. Je-li pak postupováno ze strany věznice nespravedlivě a nezákonně, bez možnosti zastání a ochrany, paralyzuje tento proces resocializační snahy, pozitivní tendence odsouzených a způsobuje pocity bezmoci, deprese a další duševní útrapy. Naplňování zásady humanity výkonu trestu a ochrany lidské důstojnosti vyžaduje mechanismy vnější kontroly zákonnosti rozhodnutí ve výkonu trestu odnětí svobody. Garantem zákonnosti ve věznici není ani jiný orgán – státní zastupitelství, ani veřejný ochránce práv, který nemá kompetence vedoucí ke skutečné nápravě vadných rozhodnutí.

[10] Stěžovatel dále vyjádřil nesouhlas se závěry Ústavního soudu vyjádřenými v nálezu ze dne 29. 9. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 32/08, a jeho usnesení ze dne 29. 1. 2015, sp. zn. I. ÚS 3688/14, dle nichž rozhodnutí o uložení kázeňského trestu ve formě důtky podle § 46 odst. 3 písm. a) zákona o výkonu trestu odnětí svobody v zásadě nemůže zasáhnout do jakéhokoli základního práva nebo svobody a případná nezákonnost tohoto rozhodnutí může být posouzena trestním soudem rozhodujícím o podmíněném propuštění. Uvedené závěry považuje stěžovatel za nereálné, neboť trestní soud při projednávání žádostí o podmíněné propuštění ve veřejném zasedání vyřídí cca 10 věcí během 3 hodin, tj. na každého žadatele s jeho příchodem a odchodem má cca 18 minut. V tomto časovém úseku soud stěží zkonstatuje obsah hodnocení žadatele, přečte listinné důkazy, krátce vyslechne odsouzeného a jeho vychovatele. Rozhodnutí soudu je vyhlášeno po dvouminutové poradě. Podstatné je, že po uložení důtky je odsouzený bez dalšího přeřazen do II. diferenciační skupiny, k jeho žádosti se již nepřipojí ředitel věznice a žádost o podmíněné propuštění je následně soudem zamítnuta pro nesplnění zákonných podmínek. Poté je třeba čekat více hodnotících období na zpětné zařazení do I. diferenciační skupiny a více let na prokázání dlouhodobosti plnění programu zacházení. Uložená důtka, i jediná během celého výkonu trestu za mnohdy neexistující a zinscenované porušení kázně, připraví odsouzeného na dlouhou dobu o osobní svobodu, které by odsouzený dosáhl formou podmíněného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody.

[11] Stěžovatel dále poukázal na to, že k přezkumu rozhodnutí o kázeňských trestech dle § 46 odst. 3 písm. f) a g) zákona o výkonu trestu odnětí svobody dochází v době, kdy je kázeňský trest již odpykán a k zásahu do osobní integrity tak již došlo. V přezkumném řízení se proto jedná pouze o satisfakci a o splnění podmínek stanovených pro podmíněné propuštění dle § 88 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní zákoník"). Podstatou soudního přezkumu je tak pouze zachování práva na spravedlivý proces. Stěžovatel dále uvedl, že v současné době bývá odsouzeným za kázeňské přestupky ukládána důtka, nikoliv dle zásady přiměřenosti sankce, nýbrž právě z důvodu její nepřezkoumatelnosti.

[12] Z uvedených důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud předložil Ústavnímu soudu návrh na zrušení části § 52 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody, a dále navrhl zrušení napadeného usnesení krajského soudu.

[13] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti označila za účelové tvrzení stěžovatele, že „*následkový potenciál*" uloženého kázeňského trestu je pro něj fatální. Sám stěžovatel se totiž prostřednictvím své zástupkyně obrátil dne 9. 1. 2015 na ředitele Věznice Valdice s žádostí, aby ředitel věznice vzal zpět svůj návrh na přeřazení stěžovatele do mírnějšího typu věznice.

[14] K namítané protiústavnosti zákonné výluky rozhodnutí o uložení důtky ze soudního přezkumu žalovaná poukázala na to, že dle nálezu Ústavního soudu ze dne 29. 9. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 32/08, je soudní přezkum rozhodnutí o kázeňských trestech vyžadován pouze tehdy, pokud výrazným způsobem zasahují do osobní integrity odsouzeného. Jak však Ústavní soud uvedl v usnesení ze dne 21. 10. 2008, sp. zn. I. ÚS 1785/2008, uložení kázeňského trestu ve formě důtky představuje jeden z nejmírnějších kázeňských trestů, který zákon o výkonu trestu odnětí svobody zná. Uložení takového trestu přitom nespadá ani pod pojem *trestní obvinění,* o kterém by dle čl. 6 odst. 1 Úmluvy musel rozhodovat orgán soudního typu.

[15] Podle názoru žalované zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráži České republiky, a zákon o výkonu trestu odnětí svobody poskytují odsouzeným poměrně širokou možnost ochrany jejich práv. Naplňování zásady humanity výkonu trestu a s ní spjaté ochrany lidské důstojnosti vyžaduje i mechanismy vnějších kontrol výkonu trestu odnětí svobody. Právní řád tuto vnější kontrolu svěřuje v současnosti jednak státnímu zastupitelství (§ 78 zákona o výkonu trestu odnětí svobody) a jednak veřejnému ochránci práv (§ 1 odst. 3 a 4 zákona č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv). Sledování a vyhodnocování informací o protiprávní činnosti v souvislosti s plněním služebních a pracovních úkolů zaměstnanců provádí i Generální inspekce bezpečnostních sborů (§ 2 zákona č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů a o změně souvisejících zákonů).

[16] Výše uvedené orgány společně s vnitřními kontrolními mechanismy Vězeňské služby ČR a Ministerstva spravedlnosti podle názoru žalované představují dostatečné záruky, aby v souvislosti s výkonem trestu odnětí svobody ve věznicích nedocházelo k excesům, které by svou intenzitou mohly zasahovat nepřípustným způsobem do základních práv odsouzených. Žalovaná se nedomnívá, že stěžovatelem navrhovaný soudní přezkum kázeňských trestů ukládaných podle § 46 odst. 3 písm. a) až d) a i) zákona o

výkonu trestu odnětí svobody by mohl být účinnějším prostředkem než trestní odpovědnost zaměstnance Vězeňské služby za zneužití pravomoci a jeho odpovědnost za kázeňský přestupek, proto také není dle jejího názoru důvod zavádět další ochranu proti něčemu, co je již ze zákona postižitelné.

[17] Za nepravdivé žalovaná dále označila tvrzení stěžovatele, dle něhož jsou odsouzeným ukládány za kázeňské přestupky důtky nikoliv dle zásady přiměřenosti sankce, nýbrž z důvodu jejich nepřezkoumatelnosti soudem. Dané tvrzení dle žalované neodpovídá realitě, k čemuž žalovaná ve svém vyjádření uvedla přehled kázeňských trestů a kázeňských odměn ve Věznici Valdice za období od 1. 1. 2013 do 30. 6. 2015.

[18] Z uvedených důvodů žalovaná navrhla, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

[19] Stěžovatel ve své replice k vyjádření žalované, kterou sepsal osobně, znovu poukázal na nefunkčnost alternativních prostředků ochrany a dále uvedl, že skutečnost, že se sám domáhal stažení návrhu na své přeřazení do věznice s mírnějším režimem, nic nemění na tom, že k jeho stažení došlo výhradně v důsledku uloženého kázeňského trestu. K předložené statistice kázeňských trestů a kázeňských odměn, stěžovatel uvedl, že nikterak nezpochybňuje jeho tvrzení, neboť se jedná o statistiku obecnou bez specifikace jednotlivých skutků. O účelovém postupu dle stěžovatele svědčí to, že za provinění, za které byl žalovanou potrestán, by za normálních okolností nikdy tak mírný trest nedostal. Z uvedených důvodů stěžovatel nadále trvá na předložení věci Ústavnímu soudu a navrhuje provedení důkazu spisem Okresního soudu v Jičíně sp. zn. 8 PP 51/2015, z něhož vyplývá, že okresní soud ignoroval jeho návrh na přezkum rozhodnutí o kázeňském trestu a následně negativně rozhodl o jeho žádosti o podmíněné propuštění, jak stěžovatel soudu sdělil také ve svém podání ze dne 1. 12. 2015. V podání ze dne 24. 4. 2017 pak stěžovatel prostřednictvím své právní zástupkyně dále navrhl, aby zdejší soud od žalované vyžádal jako důkaz hodnocení programu zacházení ze strany stěžovatele do března 2015.

[20] Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozhodnutí krajského soudu (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána oprávněnou osobou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí vzešlo (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[21] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí krajského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[22] Nejvyšší správní soud předesílá, že v posuzovaném případě stěžovatel kasační stížností napadl usnesení krajského soudu o odmítnutí návrhu. Takovou kasační stížnost lze opřít pouze o důvody nezákonnosti tohoto rozhodnutí dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004 - 98, publ. pod č. 625/2005 Sb. NSS). Pod tento důvod spadá i případ, kdy vada řízení před soudem měla nebo mohla mít za následek vydání nezákonného rozhodnutí o odmítnutí

návrhu (viz též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 12. 2005, č. j. 6 As 4/2004 - 53).

[23] Jelikož tedy kasační stížnost nesměřuje proti meritornímu rozhodnutí, nebude se ani Nejvyšší správní soud moci zabývat věcí samou, tj. nebude se zabývat otázkou zákonnosti žalobou napadených rozhodnutí žalované. Předmětem posouzení Nejvyššího správního soudu v daném řízení bude toliko otázka, zda krajský soud postupoval správně, když žalobu stěžovatele podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. odmítl po té, co dospěl k závěru, že směřovala proti rozhodnutí žalované, jež je dle § 68 písm. e) s. ř. s. ve spojení s § 52 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody ze soudního přezkumu vyloučeno.

[24] V návaznosti na uvedené Nejvyšší správní soud konstatuje, že krajský soud se v odůvodnění napadeného usnesení otázkou přípustnosti žaloby proti rozhodnutí žalované o stížnosti ve věci uloženého kázeňského trestu ve formě důtky zabýval poměrně důkladně. Poukázal přitom zejména na nález Ústavního soudu ze dne 29. 9. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 32/08, a následné legislativní změny přijaté zákonodárcem. Krajský soud dále vycházel z navazující judikatury Nejvyššího správního soudu (rozsudek ze dne 7. 6. 2012, č. j. 5 As 73/2012 – 40) a Ústavního soudu (usnesení ze dne 29. 1. 2015, sp. zn. I. ÚS 3688/14), s jejichž závěry se ztotožnil.

[25] Kasační stížnost stěžovatele je přitom založena na jeho nesouhlasu s aktuální právní úpravou a výše zmíněnou judikaturou. Argumenty vznášené stěžovatelem, z nichž dovozuje protiústavnost této právní úpravy, ovšem již byly v citované judikatuře zvažovány a podrobně vypořádány.

[26] V citovaném nálezu ze dne 29. 9. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 32/08, Ústavní soud shledal neústavním § 76 odst. 6 zákona o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění účinném do 30. 6. 2011, který vylučoval ze soudního přezkumu veškerá rozhodnutí o kázeňských trestech s výjimkou rozhodnutí o kázeňského trestu propadnutí věci, včetně těch, které představují závažný zásah do základních práv a svobod odsouzeného nad meze stanovené zákonem o výkonu trestu odnětí svobody. Ústavní soud ovšem zároveň zdůraznil, že v případě rozhodnutí o kázeňských trestech, které výrazným způsobem nezasahují do osobní integrity odsouzeného, je zákonná výluka ze soudního přezkoumání přípustná.

[27] Na uvedený závěr navázal Nejvyšší správní soud v již zmiňovaném rozsudku ze dne 7. 6. 2012, č. j. 5 As 73/2012 – 40, v němž uvedl: „*Z citovaných pasáží nálezu je nicméně zjevné, že pro posouzení otázky, jestli lze rozhodnutí, jímž byl uložen kázeňský trest, vyloučit ze soudního přezkoumání, je podstatné, zda se takové rozhodnutí s ohledem na povahu a závažnost daného kázeňského přestupku a povahu a závažnost uloženého kázeňského trestu dotýká základních práv a svobod podle Listiny a zda se na ně vztahuje působnost čl. 6 odst. 1 Úmluvy. Ústavní soud pak sám označil některé kázeňské tresty, které představují zásah do základních práv a svobod (umístění do uzavřeného oddělení až na 28 dnů, celodenní umístění do uzavřeného oddělení až na 20 dnů, umístění do samovazby až na 20 dnů). Ve vztahu k nim pak konstatoval, že rozhodnutí, jimiž byly takové kázeňské tresty uloženy, nemohou být vyloučena ze soudního přezkoumání.*

[28] *Ústavní soud v nálezu, jímž je Nejvyšší správní soud vázán i v nyní posuzované věci, dále výslovně připustil, že u některých kázeňských trestů, které výrazným způsobem nezasahují*

pokračování

do osobní integrity odsouzeného, čl. 36 odst. 2, 4 Listiny i čl. 6 odst. 1 Úmluvy umožňují upravit zákonnou výluku. Důtku přitom Ústavní soud explicitně zařadil mezi kázeňské tresty mírnější povahy. Důtka je skutečně nejmírnějším z kázeňských trestů uvedených v taxativním výčtu v § 46 odst. 3 zákona o výkonu trestu odnětí svobody, neboť ze své povahy nepředstavuje pro odsouzeného jakoukoli bezprostřední újmu. Pokud jde o možné nepřímé dopady takového rozhodnutí, jakkoli Ústavní soud v citovaném nálezu konstatoval, že uložení (každého) kázeňského trestu má vliv na případné podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, zjevně nepovažoval samotnou tuto souvislost s řízením o podmíněném propuštění odsouzeného (příp. s dalšími řízeními a postupy v rámci výkonu trestu odnětí svobody) u mírnějších kázeňských trestů (tedy zejména u důtky) za dostačující pro to, aby byla taková rozhodnutí považována za zásah od základních práv podle Listiny nebo za ‚trestní obvinění' *ve smyslu čl. 6 odst. 1 Úmluvy, jestliže zároveň připustil právě u těchto méně závažných kázeňských trestů zákonnou výluku ze soudního přezkoumání. Případné udělení takového kázeňského trestu je skutečně pouze jedním z hledisek, k němuž soud rozhodující o podmíněném propuštění při celkovém hodnocení chování odsouzeného přihlíží, nevylučuje tedy samo o sobě podmíněné propuštění a není tedy bez dalšího důvodem k* ‚prodloužení celkové délky odnětí svobody' *(viz a contrario rozsudky ESLP ze dne 28. 6. 1984 ve věci* Campbell a Fell proti Spojenému království *a ze dne 9. 10. 2003* Ezeh a Connors proti Spojenému království*, viz dále rozsudky ESLP ze dne 8. 11. 2007* Štitić proti Chorvatsku *a ze dne 20. 1. 2011* Payet proti Francii*). Je tedy nutné logickým výkladem zmiňovaného nálezu Ústavního soudu dospět k jedinému možnému závěru, a to, že rozhodnutí, jímž se ukládá kázeňský trest - důtka podle § 46 odst. 3 písm. a) zákona o výkonu trestu odnětí svobody, není rozhodnutím, které se dotýká základních práv a svobod podle Listiny a nelze jej ani považovat za* ‚trestní obvinění' *či za rozhodnutí* ‚o občanských právech a závazcích' *(viz a contrario rozsudek ESLP ze dne 20. 5. 2008* Gülmaz proti Turecku*) ve smyslu čl. 6 odst. 1 Úmluvy. Zákonodárce takové rozhodnutí tudíž může vyloučit ze soudního přezkoumání.*"

[29] Citované závěry byly následně opakovaně potvrzeny například usneseními Ústavního soudu ze dne 29. 1. 2015, sp. zn. I. ÚS 3688/14, ze dne 3. 12. 2015, sp. zn. III. ÚS 1480/15, či ze dne 19. 7. 2016, sp. zn. IV. ÚS 3177/15, která rovněž považovala zákonnou výluku soudního přezkumu rozhodnutí o kázeňském trestu ve formě důtky za ústavně konformní.

[30] Ve zmíněném usnesení ze dne 29. 1. 2015, sp. zn. I. ÚS 3688/14, Ústavní soud v tomto smyslu konkrétně uvedl: „*Tato souladnost je dána tím, že rozhodnutí o uložení důtky nelze pokládat za* ‚rozhodnutí týkající se základních práv a svobod podle Listiny', *neboť jím nemůže zásadně dojít k zásahu do jakéhokoli základního práva nebo svobody. Potenciálně si lze představit toliko vliv, který by nezákonně uložená důtka mohla mít na posuzování toho, zda odsouzený ve výkonu trestu svým chováním a plněním svých povinností prokázal či neprokázal polepšení, což by mu podle § 88 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, mohlo umožnit naplnit podmínky pro podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody. Pokud by však při udělování důtky došlo k protizákonnosti či excesu, který by ve svém důsledku mohl mít vliv na podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, a tedy zprostředkovaně i na základní právo na osobní svobodu chráněné článkem 8 Listiny, příslušelo by posouzení této situace trestnímu soudu rozhodujícímu o tomto podmíněném propuštění.*"

[31] Nejvyšší správní soud se s uvedenými závěry ztotožňuje a neshledává důvod, proč by se od nich měl v posuzované věci jakkoli odchýlit.

[32] Pokud nyní stěžovatel namítá nefunkčnost jiných prostředků ochrany, což dokládá i tím, že Okresní soud v Jičíně v řízení vedeném pod sp. zn. 8 PP 51/2015 dle sdělení stěžovatele rozhodl negativně o jeho žádosti o podmíněné propuštění, aniž by přitom provedl přezkum rozhodnutí o uloženém kázeňském trestu, nejedná se o argument, který by činil protiústavní výluku ze soudního přezkumu v rámci správního soudnictví dle § 52 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody. Je třeba opětovně zdůraznit, že rozhodnutí, jímž se ukládá kázeňský trest ve formě důtky podle § 46 odst. 3 písm. a) citovaného zákona, nelze považovat za *trestní obvinění* či za rozhodnutí *o občanských právech a závazcích* ve smyslu čl. 6 odst. 1 Úmluvy. Požadavek přezkumu takových rozhodnutí nezávislým soudem proto nevyplývá z mezinárodněprávních závazků České republiky, a tato potřeba neplyne ani z práva vnitrostátního.

[33] Jak vyplývá z citované judikatury, případné nezákonné rozhodnutí ukládající kázeňský trest ve formě důtky může potenciálně zasáhnout do základních práv stěžovatele pouze nepřímo. V úvahu připadá právě stěžovatelem zmiňované negativní rozhodnutí o podmíněném propuštění z výkonu trestu odnětí svobody. V takovém případě je ovšem zásah do základních práv vyvolán až právě tímto následným rozhodnutím trestního soudu, proti němuž má stěžovatel rovněž možnost podat opravný prostředek [viz § 333 odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, dále jen „trestní řád"].

[34] Zákonné předpoklady podmíněného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody vymezuje obecně § 88 odst. 1 trestního zákoníku, dle kterého může soud „*odsouzeného podmíněně propustit na svobodu, jestliže odsouzený po právní moci rozsudku, zejména ve výkonu trestu svým chováním a plněním svých povinností prokázal polepšení a může se od něho očekávat, že v budoucnu povede řádný život nebo soud přijme záruku za dovršení nápravy odsouzeného, a*

a) odsouzený vykonal alespoň polovinu uloženého nebo podle rozhodnutí prezidenta České republiky zmírněného trestu odnětí svobody, nebo

b) *odsouzený, jenž nebyl odsouzen za zvlášť závažný zločin a který dosud nebyl ve výkonu trestu odnětí svobody, vykonal alespoň třetinu uloženého nebo podle rozhodnutí prezidenta České republiky zmírněného trestu odnětí svobody*".

[35] Povinností soudu v předmětném řízení je získat pro své rozhodnutí o podmíněném propuštění odsouzeného z výkonu trestu odnětí svobody dostatek podkladů, z nichž lze spolehlivě usoudit, zda byly předpoklady pro podmíněné propuštění splněny. Jedním z podkladů, jež na dožádání soudu konajícího řízení o podmíněném propuštění vypracovává příslušná věznice, je i hodnocení chování odsouzeného v průběhu dosavadního výkonu trestu, dodržování stanovených povinností a vyhodnocení jeho kázeňského odměňování či trestání. Toto hodnocení spolu s případným rozhodnutím o kázeňském trestu, jež bylo dle § 52 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody vyloučeno ze soudního přezkumu, patří mezi důkazy, jež jsou spolu s ostatními prováděny v rámci dokazování při veřejném zasedání soudu. Při dokazování je odsouzený oprávněn se ke každému prováděnému důkazu vyjádřit. Pokud odsouzený považuje hodnocení za nepravdivé, neúplné, či zpracované podjatou osobou, může uplatnit příslušné námitky při

veřejném zasedání soudu, případně je vtělit do opravného prostředku (stížnosti) směřujícího proti rozhodnutí soudu o žádosti o podmíněné propuštění, není-li spokojen s hodnocením tohoto důkazu soudem. Stejně tak je tomu i ve vztahu k rozhodnutí o uložení kázeňského trestu, jehož případnou nezákonnost je možno v rámci daného řízení o žádosti o podmíněné propuštění prokázat. Vzhledem k tomu, že se jedná toliko o podklady pro rozhodnutí soudu o podmíněném propuštění z výkonu trestu, nemohou být odsouzenému výlučně v důsledku jejich existence založena jakákoliv veřejná subjektivní práva či povinnosti. Do právní sféry odsouzeného může být zasaženo až úkonem následným, a to zamítnutím žádosti o podmíněné propuštění z výkonu trestu, který je možno, jak již bylo řečeno, napadnout opravným prostředkem (srov. citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 10. 2012, č. j. 5 As 42/2012 – 29).

[36] Vzhledem k existenci zákonné výluky připadá posouzení zákonnosti rozhodnutí o kázeňském trestu ve formě důtky do úvahy toliko v řízení před trestním soudem o podmíněném propuštění z výkonu trestu odnětí svobody jakožto otázka předběžná v rámci hodnocení, zda odsouzený svým chováním a plněním svých povinností prokázal polepšení a může se od něho očekávat, že v budoucnu povede řádný život. Nejvyšší správní soud považuje tuto formu přezkumu nejen za ústavně konformní, nýbrž i plně odpovídající specifické povaze kázeňského řízení dle zákona o výkonu trestu odnětí svobody, v němž vystupuje významně do popředí požadavek pružnosti rozhodování a snaha udržovat pořádek a bezpečnost ve věznicích v přiměřeném čase (srov. např. usnesení Ústavního soudu ze dne 21. 10. 2008, sp. zn. I. ÚS 1785/08, nebo ze dne 4. 2. 2010, sp. zn. II. ÚS 3239/09).

[37] Obdobné závěry se plně uplatní i ve vztahu k řízení o přeřazení odsouzeného do věznice jiného typu dle § 57 trestního zákoníku, o němž je rovněž oprávněn rozhodovat výlučně trestní soud postupem dle § 324 trestního řádu (ve veřejném zasedání), a rovněž proti tomuto rozhodnutí je přípustná stížnost. I v tomto řízení tedy může být zohledněna případná nezákonnost rozhodnutí o uložení kázeňského trestu.

[38] Pokud jde o stěžovatelem uváděný výčet dopadů, které uložení důtky mělo mít bezprostředně za následek, tj. zejména přeřazení do II. diferenciační skupiny s menší možností zařazení do zaměstnání, s nižším finančním limitem určeným pro nákup, s pobytem v uzavřené cele a s užší možností aktivit, neshledal Nejvyšší správní soud, že by daná opatření dosahovala ústavněprávní intenzity, jež by mohla odůvodnit protiústavnost zákonné výluky obsažené v § 52 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody. Navíc, pokud by se u některých těchto opatření věznice přesto jednalo o rozhodnutí správního orgánu ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s., jimiž by bylo zasahováno do práv a povinností odsouzeného (k tomu srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 12. 2012, č. j. 5 As 18/2012 – 47), pak by připadalo v úvahu rovněž přezkoumání rozhodnutí o kázeňském trestu ve formě důtky, pokud z něj navazující rozhodnutí věznice vycházelo, jakožto subsumovaného správního aktu ve smyslu § 75 odst. 2 s. ř. s. správním soudem v řízení o žalobě proti takovému navazujícímu rozhodnutí správního orgánu.

[39] Zdejší soud proto důvody k předložení věci Ústavnímu soudu s návrhem dle čl. 95 odst. 2 Ústavy na zrušení příslušné části § 52 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody neshledal.

[40] Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že krajský soud ve svém postupu nepochybil, když předmětnou žalobu stěžovatele odmítl podle § 46 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 68 písm. e) s. ř. s. jako nepřípustnou, jelikož dospěl k závěru, že směřovala proti rozhodnutí, které je ze soudního přezkoumání dle § 52 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody vyloučeno. Vzhledem k učiněným závěrům Nejvyšší správní soud neprováděl stěžovatelem navrhované dokazování spisem Okresního soudu v Jičíně sp. zn. 8 PP 51/2015 či hodnocením programu zacházení ze strany stěžovatele do března 2015, neboť tyto navrhované důkazy nemají pro posouzení otázky ústavnosti předmětné zákonné výluky ze soudního přezkoumání dle názoru zdejšího soudu přímou relevanci.

[41] Ze všech uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. zamítl.

[42] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaná měla ve věci úspěch, příslušelo by jí tedy právo na náhradu nákladů řízení; z obsahu spisu však plyne, že jí v řízení o kasační stížnosti žádné náklady, nad rámec běžné administrativní činnosti, nevznikly.

[43] Stěžovateli byla v řízení před krajským soudem usnesením ze dne 18. 5. 2015, č. j. 30 A 40/2015 – 29, ustanovena zástupkyně z řad advokátů, v takovém případě platí hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování podle § 35 odst. 8 s. ř. s. stát. Podle § 7 bodu 5 a § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, náleží ustanovené zástupkyni stěžovatele odměna za jeden úkon právní služby podle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu (podání kasační stížnosti) ve výši 3100 Kč a podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu náhrada hotových výdajů v paušální částce 300 Kč za jeden úkon, tedy celkem 3400 Kč.

P o u č e n í :
Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 13. července 2017

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu